

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklēsiastikē Istorya, Eklogai Apo Tōn Istoryōn
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoreetus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

VIII. De obitu Marciani, & de Imperio Leonis: & quomodo haeretici Alexandriae Proterium quidem occiderunt; Timotheum autem Aelurum Episcopum elegerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

εις Θ. μητας οκλω. τέταρτον βίον λημών
τηλάξαι Θ. μαίνειν Θ. δύστερον έτερην
βασιλείαν κατέχειν μαίνειν περιφέρειν
επειδή βασιλιάν σε αληγόθολο φονιθέντος, κα-
τηγετών δέχεται σέβειν Θ. έτεσι τετούν.

A imperavit menses octo. Qui cum pe-
ste vitam finiisset, Majorianus biennio
imperium obtinuit. Hic cum à Reci-
mire Magistro militum per fraudem
interfectus esset, Severus imperium
occupavit annis tribus.

Κεφ. η.

Περὶ Σαράντα μαρτυρῶν, καὶ τὸ Βασιλεῖαν λίστην Θ. καὶ ἡ
μετατελεῖαν διατίτατη τὸ πρότερον αποφάσι-
σι, τιμωθεῖσαν τῷ αἰλίσσει τῷ πριερατοῦν
παραδίδουσι.

Ετι δὲ Βασιλεῖον Θ. βασιλίαν σέβειν,
μαρτυρῶν τὴν βασιλείαν ἐναλάπει, Β.
περὶ τὴν κρίσιν οὐ μεταχωρίσας λῆξιν, ἐπειδή
μὲν μόνος ἔτεσι τὴν βασιλείαν διακυβεύ-
τας, μνημεῖον δὲ ὄντως βασιλικούν καταλελο-
πιών παρεψάπασιν θράψατο. οὐδὲ οἱ τοῦ αἰλίσσα-
ντον πιθόμριοι, τὸν καὶ προδεσίαν μὲν ζόνος
ζυμὴν πλείστης θερμότητος ανενεψησθείσης
δέξατον γάρ τι χεῦμα πέσσοσγηνόδημος,
κατὰ τυχόντας αἴφορμας πατέκαυμα τῷ
θορυβῶνέχων δὲ καὶ παῖδαν ὅτις αἰλί-
σσεις, πλήθετε πολλῷ κομιῶν, καὶ μάλιστα
αφανίεται συγκλύδω, καὶ τοῦτον οὐ πρά-
τηται οὐδέμιας γαρέμριος οὔτε αἷμειδα Φα-
ῖν δέον τῷ βυλομέρῳ τὸ περισυχὸν καταρρί-
ξαντι περὶς δημοκρίτην σάσιν τὴν πόλιν εἰκα-
χέντι, αγεντει καὶ φέρειν σπηλαῖ καθ' οὐδεί-
λεται τὰ πολλὰ δὲ καὶ παγυνίμονα κατε-
σάντα, καθὼς οὐδέδοτο Θ. αἵματοι δὲ
ισορεῖ. καὶ τοιαῦτα μὲν οὐδὲν Θ. ἐμένθη. Ε-
πιντάχει αἴλασις αὖτις καὶ κατεφέρνεται
επιληπτικῆς οὐδὲν κατεργάντι τῆς αἰλίσσανδρεων,
καὶ διατούσιος τῷ σερβιλικῷ τεγμάτων
ισθέμεν Θ. αἱματίτην αὐτῷ διέτελεν αἰγυπτίον,
ψυφίσανται πιμόθεον τὸν θηλιτὸν αἰλερονέσεο
τον τὸ δοχειεωτικόν αὐταῖναι βαθμὸν, πρώ-
τη μητὸν μοναδικὸν ἐπιτιμῆσαντα βίον, οὐ-
τερον δὲ τοῖς πρεσβύτεροις ἐναειθυπάντα τὸ
αἰλίσσανδρεων καὶ πρεσβύτεροις τὸν μεγάλην αγα-
γότες ἐκκλησίαν, καὶ ταῦτης πρεσβύτεροις
επίσκοπον σφίσιν περιγένεται ζόνα, ἐπι-
τεργεσίας τελείων Θ. τε, καὶ ταῦτης πρεσβύτεροις
αὐτεγγύητο. παρῆσαν δὲ τῇ κειστείᾳ
διοίσει Θ. οὐδὲ τηλεταῖς περιγένεται, το-
τε οὐδὲ οὐδὲν ιβηριας μαίνεται. Τὸ πο-
λυχών, οὐδὲ τὰ αἵματα τέτων ισόρεται τῷ
τον βίον συγκεντικαντι πέτερος οὐδὲ φησι τὸν

CAP. VIII.

De obitu Marciani, & de Imperio Leonis:
Quomodo Haretici Alexandriae Proterium
quidem occiderunt: Timotheum autem
Ælurum Archiepiscopum elegerunt.

Porro dum Severus Romæ Imper-
ium administraret, Marcianus
ex terrestri regno ad meliorem for-
tem translatus est, cum septem dun-
taxat annis imperasset, monumentum
autem protius regium cunctis mortali-
bus reliquisset. Morte eius audita, cives
Alexandrinii iram adversus Proterium
conceptam acerius ac violentius re-
novarunt. Plebs quidem omnis suo-
pte ingenio prona est ad iracundiam,
& ex levissimis causis antiam tumultu-
andi arripit. Sed præ reliquis omni-
bus, hujusmodi est populus Alexan-
drinus, quippe qui maxima multi-
tudine abundat, caue obscura &
promiscua hominum convenarum,
& præcipiti quadam audacia atque
impetu effertur. Itaque ajunt licere
illic cuivis, si voluerit, levissima oc-
casione arrepta, populum ad pu-
blicam seditionem concitare, &
quod voluerit & contra quem voluerit
ducere. Sed & jocis ac ludicris ut
Plutonium delectantur, quemadmo-
dum de Amasi scribit Herodotus. Et
populus quidem Alexandrinus istius-
modi est. In aliis autem rebus haud
quaquam spernendus. Igitur Ale-
xandrinæ captato tempore quo Dio-
nysius Dux rei militaris, in superiori
Ægypto morabatur, Timotheum
quendam cognomento Ælurum, A-
lexandrinæ urbis Episcopum eligunt,
qui prius quidem monasticam vitam
excoluerat, postea vero in numerum
Presbyterorum Alexandrinæ Eccle-
sie fuerat adscriptus. Hunc ergo ad
majorem Ecclesiam, que Cæsaris di-
citur, cum duxissent, Episcopum si-
bi constituunt; Proterio adhuc fu-
perstite, & Episcopale munus obeun-
te. Interfuerunt autem ordinationi,
Eusebius Episcopus Pelusi, & Petrus
ex Hiberia oriundus, Episcopus Ma-
jumæ, quemadmodum comemoratis,
qui vitam Petri litteris mandavit. Qui

Pp. 2

quidem sribit, Proterium non à plebe Alexandria, sed à milite quopiam interfectum fuisse. Porro cum Dionysius celerime advenisset Alexandriam, urgente scilicet atrocitate rerum, quæ illic perpetrabantur: quidam ex Alexandrinis incitati à Timotheo, sicut scriptum est in litteris ad Leonem Augustum, Proterium interficiunt, gladio in ejus viscera adacto, cum is ad lacrum baptisterium confugisset. Eumque fune circumligatum ac suspensum, in loco, qui Tetrapylum dicitur, cunctis ostentant, irridentes ac vociferantes Proterium esse eum, qui occisus fuisset. Posthac cadaver ejus per universam urbem raptatum incenderunt, viscera quoque ejus ferarum more degustare non veriti: sicut continet Libellus precum, quem Episcopi Aegypti, & universus Clerus urbis Alexandrinæ miscerunt ad Leonem, qui mortuo Marcianno, ut jam dixi, Romanum imperium administrabat. Libellus autem sic habet. Pio & Christi amantissimo, & à Deo designato, Victori ac Triumphantori & Augusto Leoni, preces oblatæ ab universis Episcopis Aegyptiacæ Diœcesis vestræ, & à Clericis maximæ & sanctissimæ Ecclesie Alexandrinorum vestrorum. Cum cœlesti gratia tanquam eximum quoddam munus orbi terrarum concessus fucris, jure merito quotidie post Deum Reipublicæ præsidere non cessas, omnium Imperatorum sanctissime Auguste. Et post alia. Dumque tranquilla pax Orthodoxæ plebis, tum apud nos, tum in urbe Alexandria esset, rursus turbæ excitatae sunt, cum Timotheus statim post sanctum Chalcedonense Concilium, quo tempore duntaxat presbyter erat, ab Ecclesiæ Catholicæ communione & pace separasset se ac præcidisset, una cum quatuor aut quinque quondam Episcopis & paucis Monachis, qui pestifero Apollinaris & Eutychis errore perinde ac ipse impliciti tenebatur. Quam ob causam tunc canonice depositi à beatæ memoriae Proterio & ab universo Concilio Episcoporum Aegypti, imperiale quoque merito vindictam exilio experti sunt. Et paulò post. Cumque tempus captasset obitus diu recordationis Marciani Augusti, impiis vocibus ac maledictis nomen illius impudenter incepsens, tanquam nullis legibus subiectus: Sanctum præterea & universale Chalcedonense Concilium perficta fronte anathema-

ἀναθεματίζων ἀπερυθρελασμένως, πλῆθος δῆ-
μος ὁντιῶν τε καὶ αἴάκτων Πτονερύδη^④, ἐ-
σεβόστας κατέ τε τῷ θείῳ κανόνων καὶ τῆς
ἐκκλησιαστικῆς κατασάσεως καὶ τοινῆς πολι-
τείας καὶ τῶν νόμων, ἐπεισέφροσεν ἑαυτὸν τῇ ἀ-
ἵδιαι τε θεᾶς ἐκκλησίᾳ, ἐχρόση ποιμένα θεοῦ δι-
δόκαλον, τὸν αἰγαλόταλον ἡμέδον τὸν τηνικαῦτα
παλέσσαν δεκτεπόκοπον ταφέριον, οὐδὲ τοινῆς συ-
νθετοῦ συναξέεις Επιτελέντα, οὐδὲ τοινῆς αναπέμ-
ποντα πάντων ἡμῶν σωθῆρι χειρῶν ὑπὲρ τῆς
δισεβενύμῶν Βασιλείας, καὶ τὸ φιλοχειτών
μήτρα παλαίης, καὶ μετέλιγα, καὶ μονῆς διατρι-
ψίν τημέρας, εν τῷ Επικοπῷ καὶ τῷ θεός δι-
άγοντος τῷ θεοφιλεσάτας ταφέρειν, λαβὼν
μετ' ἑαυτῷ ὄτιμόθεος τοις καθαίρεθεντας ἐνδι-
κας δύο ἐπισκόπους, καὶ ληπτικές ὄμοιως τηνί-
ξειαν, ὡς ἐφημεν, οἰκεῖν κατακρίβεντας ὡς δὴ
χειροτονίαν τοῦτο τῷ δύο δεξαμενος, μεδενὸς
τοσυνολον τῶν καὶ τηνίξειαν πικαλεῖν διοικουν
ἄρθρο δέξαντεπικοπων ταφέροντα καὶ τὸ εια-
θέσεπταις τοιαιμάταις τῆς ἀλεξανδρέων τὸ
πισκόπικα χειροτονίας, ἐπιλαμβανεῖταις εὐ-
μίσταις, τὸ δεκτεπόκοπτον καθεδρας, μοιχείαν
ταφέροντας τολμήσας καὶ τηνίξειστος ἐκκλη-
σιαστὸν ἑαυτῆς ιυμφίου, καὶ τεργυθῆ^⑤ ἐν αὐ-
τῇ τῇ θεᾳ, καὶ κανονικῶς τὸν οἰκεῖον διέποι^⑥
ἱρόνον. Καὶ μετ' ἔτεροι καὶ δὲν ἔτεροι οὐ ποιεῖν τὸν
μακάριον ἐκπονον, η τόπουν δέναι τῷ οργῆντο^⑦ τὸ
γεγραμμένον, καὶ τὸ σέπτον κατείλαβεν βα-
πτιστήριον, φόργοντε ταῖς ἐπ' αὐτῷ τεσχόντων
ταφέροντας φόνον τηνίξεφοδον. Καὶ ὡς μάλιστα τόπῳ
καὶ βαρβέδαις ἡ πάσιν ἀγρίοις αὐθιρώποις εὔγ-
νωμότος, τοῖς ἡ μηδέδοι τοσέβαστόποις, καὶ
τηνίξειν βρύσαν χάσιν. ὅμως οἱ τοὺς δέξ-
δεκτητιμοθέας σκοπὸν εἰς ἔγρον περαγαγεῖν
παράζοντες, οἱ μὲν ἐν τοῖς ἀχεάντοις εκένους
εποιεῖν διεχόμενοι ταφέροντες, επετοδέξεας
αἰδεῖτεντες τὸ θηρευτικόν τὸ γένος το-
τείος πάχα πανήγυεις, επετελεῖσθαι τοινῶν
άντων φειξαντες μετοίδύσαν τοῖς καὶ αὐ-
θεώποις, δόποικένευστον ἀνεύθυνον, σφάτη-
σιν αὐτὸν ἀπηνῶς μὲν καὶ ἀλλων εξ. οἷς ταφέρο-
γόντες τέττα τὸ λειψανον πανιλαχή κατα-
τεωμένον, ὅμως τε αφεισύειτες κατὰ πάν-
τα χεδὸν τόπου τῆς ταφέρεως, καὶ κατα-
τοματεύσαντες χετλίως, πικίζοντο αὐ-
λεως τὸ τῶν πληγῶν σῶν αἰδινομενον σα-
μα διάρκιον τε καταμέλθονται καὶ εὖδε τῶν

A tizans, multititudinem hominum ven-
lum ac leditiosorum post se trahens,
quos contra divinas regulas & Ecclesi-
asticam disciplinam, contra leges &
Rempublicam armaverat, in sanctam
Dei Ecclesiam irrupit, quæ pastorem
& doctorem tunc temporis habebat
sanctissimum nostrum Patrem & Ar-
chiepiscopum Proterium, qui tum so-
lennes collectas celebrabat, & Servato-
ri omnium nostrum Christo preces
ac vota faciebat pro religioso Imperio
vestro & pro Christi amantissimo Palat-
tio. Et post pauca. Deinde unico
die elapo, cum Proterius Deo charis-
simus juxta morem in Episcopali do-
mo moraretur, Timotheus asumptis
secum duobus Episcopis, qui legitime
fuerant destituti, & Clericis, qui simi-
liter, ut jam diximus, exilio damnati
fuerant; perinde ac si ordinari posset à
duobus Episcopis: nemine omnino ex
Orthodoxis Episcopis Ägyptiacæ Di-
ceccesis præsente, quemadmodum in
hujusmodi ordinationibus Episcopi A-
lexandrini fieri solet, Archiepiscopale
sedem sicut ipse quidem putavit,
occupat: adulterium palam inferre au-
sus Ecclesiae, suum ipsius sponsum ha-
benti, qui sacra in ipsa faciebat, & qui
C sedem suam juxta canonum præcepta
administrabat. Et aliquanto post.
Nihil aliud facere potuit B. Proterius,
quam sicut scriptum est, dare locum
iræ, & ad venerandum baptisterium
confugere, ut eorum qui ad cædem fa-
ciendam irtruebant, impetum declina-
ret: quo maxime in loco, ipsis etiam
barbaris, & universis feris hominibus,
qui sanctitatem ejus loci & promana-
tem inde gratiam ignorant, terror qui-
dam oboriri solet. Nihilominus ta-
men hi, qui Concilium, quod Timo-
theus ab initio habuerat, ad effe-
ctum perducere studebant, qui ne in
D immaculatis quidem illis septis Prote-
rium servari sustinebant; nec loci san-
ctitatem reveriti, nec tempus ipsum: e-
rat enim tum dies festus Paschæ salu-
taris: nec sacerdotii dignitatem refor-
midantes, quæ inter Deumatque ho-
mines sequestra est, insolentem occi-
dunt, cumque eo lex alios crudeliter
maestant. Et cadaver illius undequa-
que vulneratum circumducentes, per
cuncta fere civitatis loca raptant atro-
citer, miserandum in modum ei insul-
tantes, & corpus sensus omnis expers
absque ulla misericordia verberan-
tes, ac membratim sectantes. Acne-

Pp 3

quidem veriti sunt, ferarum more vi. A scera illius degustare, quem paulo ante inter Deum atque homines interpretet ac sequestrum habere videbantur. Postremo quod reliquum erat corporis cum in rogam conjectissent, cinerem in ventos sparserunt, quasvis bestias crudelitate longe superantes. Quorum omnium malorum auctor atque architectus fuit Timotheus. Porro Zacharias hæc in historia sua narrans, horum pleraque ita, ut dixi, gesta esse, fatetur, sed Proterii culpâ, qui gravissimos tumultus in urbe Alexandria excitaverat. Nec à Populo, verum à quibusdam miltaribus ea perpetrata esse contendit, B nilus auctoritate Epistolæ quam Timotheus ad Leonem Imperatorem scripsit. Ceterum ad hæc vindicanda Leo Imperator Stilam misit.

Ἄλιος λησταῖς καὶ τὰς θῆρας φειδόμην
έπειν, ὃνεχεν μεσίτην θεῖς καὶ αὐθόπων.
αγχῷ ἐνοιάδησαν. τωντε τασαδήν
τὸ ἀστολειφθὲν αὐτὸς ὅμιλος, τὴν ἐκτετακού
τις ἀνέμοις παρέπεμπον, θηρίων παῖσαι
περασκούσαντες ἀγελότησαν. ὃν ἀπάλινα
νῷ καὶ τῷ πακῶν οὐρανὸς ὁκοδόμος καβεσ-
κῇ πυρθεῷ. τῷ μέρτοντε ζαχαριαὶ τὰ σκε-
τάτων διηγεύμενοι, τεπέζαχθαν μετὰ
τέτων πλειά, ἐξ αἵλιας ἐπεσειρα, μεγίσ-
ταραχαῖς τῇ αἰλεξάνθρεμποισαῖς. οἱ
ἐπι τὸ δῆμοντα ταῦτα τετολμῆσαν, αὖτε
σερινών, ἐξ ἑπτὸς οἰκούσιν περάμψαν
τοὺς λέοντας γεγρυπούμενος. τέτοις μὲν εἴπ-
θι Καὶ δίκινη σίλια περὶ τὸ βασιλέως λέπιον
ἐπιπέμπειαι.

CAP. IX.

De Circularibus litteris Leonis Augusti.

Scipio etiam circulares litteras ad Somnes orbis Romani Episcopos, & ad eos, qui in vita monastica excellebant, interrogans eos tum de Chalcedonensi Synodo, tum de ordinatione Timothei cognomento Eluri. Simul etiam misit ad eos exemplaria libellorum precum, quia ipsi oblati fuerant tam ex parte Proterii, quam ex parte Timothei Eluri. Porro Circulares Leonis litteræ sic habent: Exemplar Epistolæ sacræ piissimi Imperatoris Leonis, missæ ad Anatolium Constantinopolis Episcopum, & ad Metropolitanos, & reliquos totius orbis Episcopos.

Imperator Cæsar Leo Pius, Victor, Triumphator, Maximus, semper Augustus, Anatolio Episcopo. Erathoc quidem in votis pictati meæ, ut omnes Orthodoxæ & sanctissimæ Ecclesiæ, cunctæ item urbes Imperii Romani, maxima quiete fruerentur, nec quidquam accideret, quod earum statum tranquillitatemque turbaret. Quæ vero nuper Alexandria contigerint, ea sanctitati tuæ nota jam esse equidem non dubito. Sed tamen ut rem omnem accuratiù possis cognoscere, quæ causa tanti tumultus, tantæque perturbationis extiterit, exemplaria libellorum precum, quos religiosissimi Episcopi & Clerici ex supra dicta urbe Alexandria, & ex Ægyptiaca Diœcesi ad urbem Regiam Constantinopolim venientes, adveritus Timo-

ΚΕΦ. Ζ.

Πιεῖ τῷ ιχνευτικῷ λίνον @ βασιλίου.

Eγκυλίοις ὃ χρῆται γε σύμμαστον ὅλου,
τῶν ἀντὶ της ἔρματον τολμέων θη-
σπόντων πυνθανόμενος, καὶ τῶν ἐν τῷ μονα-
κῷ διαπρεπονθων βίῳ, ὡς εἰ τῆς ἐν καλχοῦ
σινέδε, καὶ τῷ μοθεύ τοστικλινούλικον χε-
ρεύεις, διαπεμψάμενος καὶ ταΐσαται
πιδεσμένων αὐτῷ δέσπεων ἐπ τῆς μορα-
πειλερίας, ἐκ λεπτομοθέντος αἰλάχρης. συγκεκρι-
τὰ εγκύλια τέτοις τοις ἕρμασον οὐδείς
γράμματος τῷ θεσεῖσατος βασιλέως λεο-
νος, περιφένιος ἀνατολίων Πανοποιωνται-
τικοπόλεως, καὶ τοῖς καὶ τὴν οικανέντα πάσα
μηλεπολίταις, εἰλοποιοῖς πεποκόποις.

Αὐτορειτωρει καῖσαρε λέων, δύστεση, νηπ-
ῆς, τεσπαιχχῷ μέγιστος, αἰστέβασος ἄγγε-
λος, ανατολιώπισκόπω. δι' οὐχης μετηπ-
εμηδιστεία, απάσας τοις ὄρθροῖς ἀγ-
γετας ἐπικλοίας, ἐπιγεμίνη καὶ τοῖς κατὰ το-
ρομάτων πολιτείαν πόλεις, μεγίστης πονχία;
Δηπολαίων, μηδὲν ἐσυμβαίνει την διεύλη-
τασαν καὶ γαληνήν διαλαρέθον. διαχειρί-
αλεξανδρέων ἐναγχῷ συνέβη, εἰδέναι οὐ-
ηδη τεπείσμενα την σὴν οστότησα. Ιατροί
λεωτερον, οὐδὲν πάντων διδαχθῆσα, τοῖσα απα-
τεῖσατο τοστερον οὐδὲν οὐλαβέσατο ποκοπού-
καὶ κληρικοὶ διοττης περιλεχθεῖσας τολμεστού-
τοις γυναικεῖς διοκήσεως εἰς τὴν βασιλίδα
κοντανανέπολιν παραγρόμοροι καὶ τιμοθε-